

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octombrie-Novembrie-Decembrie al an. 1893, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asigurațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Sept. 1893, să-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foiei.

Editura „Telegrafului Român”
în Sibiu.

1.

Cestiuni scolare.

Dela un amic al foiei noastre primim următoarele, referitoare la art. publicați sub această titlă în nr. 94 și 95 ai foiei noastre:

Articlii de fond ai foiei: „Telegraful Român” numerii: 94 și 95 din anul curent, sub titlul: „Cestiuni scolare”, tractează despre inspecțiunea și controla în scolele noastre populare conf. gr. or. ca de o cauză, dela care în orecâtva încă atârna buna stare a învățământului și progresului scolar și aflând amintitul tractat, că aceea controlă, în forma după cum s’au obișnuit a o face până acuma respectivele organe scolare, obligate a o efectui, nu a fost și nu este destul de corespunzătoare scopului, adecă ca să poată duce în îndeplinire ajutorarea și promovarea tuturor intereselor scolare, ca să se poată ajunge la progresul scolar cerut de timpul de azi. Susține apoi că acesta stare numai poate fi de suferit și voind, și cerând îmbunătățirea ei, ca un „mijloc eficace” de îmbunătățire propune: „introducerea unui protocol de evidență în fiecare parochie, făcut anume pentru directorii și inspecții scolare.”

Constatările și descoperirile, care le face numitul tractat, nu se poate nega, sunt adevărate, și era foarte bine, dacă acestea scăderi ar fi fost observate mai de de mult și delaturate. Astăzi poate am fi în poziția plăcută de a nu avea frică de mari primejdii cu scola noastră.

Este adevărat, că starea slabă, în care se află scola noastră primară (escepționând pe cea capitală) în unele parochii este produsul unui puțin interes, sau mai bine zis a unui neinteres bător la ochi, cu care se tractează interesele și afacerile scolare din partea acelor factori, cari chiar au obligământul a apăra și promova activitatea scolei întru dobândirea progresului rezerut. De acest uricios neinteres sunt molipsiți în unele parochii unul sau unii factori, în altele poate toți factorii locali ai scolei. Acest neinteres dăinuind ani de-a rândul au stricat și strică încă mult scolele noastre populare, și prin ea poporul a făcut jertfe pentru

susținerea ei fără de a avea și un folos îmbucurătoriu real dela ea, după jertfele făcute, ci a fost și este silit a se alege cu prestațiuni puțin îndestulătoare sau chiar neindestulătoare, ear de altă parte, că chiar acesta stare puțin sau neindestulătoare înaintea propriilor noastre vederi, a spriginit orecum intențiunea altora, și i-a făcut să se credă mai îndreptățiți a se amesteca tot mai afund în afacerile scolei noastre, cerându unele reforme pôte, precum și aceea ca scola noastră se le facă prestațiuni mai mari în interesul lor, pe socoteala celor ale noastre, ce le pretindem dela scola.

La o îmbunătățire mai corespunzătoare a stărei scolare, acolo unde s’a înrădăcinat urgisitul de neinteres, numai așa se va pute ajunge, dacă acela se va delatura total prin mijloace acomodate, dela toți factorii locali ai scolei, molipsiți de el, căci e de ajuns să fie unul dintre cei mai însemnați neglijent ca să se paralizeze cursul și zădărnicească ajungerea programului dorit.

Sub factori scolare locali pomeniți aici eu înțeleg pe toți acei indiviți, cari ca conmembrii ai parochiei sunt datori a susține și conlucra fiecare în sfera sa pentru buna ei prosperare. Acești factori la noi își exercită conlucrarea lor asupra scolei, unii ca indiviți, având puterea autoritativă în vîrtețea oficiului, ce îl poartă ca învățător, director, alții ca corporațiune, ca epitropie, senat scolar, sinod parochial. Dintre acești factori corporațiunile au în sarcina lor susținerea, prevederea și apoi supravegherea asupra scolei, directorul supraveghează mai deapropo, er învățătorul, partea cea mai grea, pregătirea produsului, a rodului dorit în chip, formă și conținut real. Pentru întregitatea, sau neîntregitatea precum și calitatea acestui produs are învățătorul răspunderea înaintea multor factori, toți supra puși lui, începînd dela cel mai simplu și pôte nepriceput părinte de familie, între omeni, apoi pe rând până sus la cei mai nați demnitari așezați spre a supraveghea împlinirea legilor statului și cele confesionale și apoi dincolo de omenire lui Dumnezeu, pentru direcțiunea ce i-a dat în creștere făpturei sale. Greu răspundere, de nu escagez, când dic și cred că e așa, deci bine fac acei învățători, cari dacă nu mereu barem din când în când se gândesc la ea!

Vedem dară, că tractatul amintit a aflat, că învățătorii după modul și gradul de zel cu cari își îndeplinesc ei agendele oficiului lor s’ar putea grupa în trei clase: consciencioși, materialisti și cari nu arată nici un interes. Clasificarea este nimerită, e de conces acesta. Așadară sunt și învățători cari se fac vinovați de neglijență. Acestia trebuie aduși la ordine! Bine. Dar mai întâiu prin cine? Prin directoratul scolei. Tractatul amintit însă spune mai departe... „Avem directori scolare din sinul preoților, cari ani de rëndul nici nu intră în scola”... „O altă parte dintre directorii scolare, ce e drept, se abat pe la scola, ascultă prelegerile și răspunsurile elevilor, ba și notază prezența în scola și cu acesta controla

s’a finit. Tot ce a vădut rămâne cum a fost, ca și când nemic nu s’ar fi întemplat.” Așa e. Dar întreb eu, ore aici „introducerea protocolului de evidență scolar” singur singurel fără alte întocmiri va fi el „un mijloc eficace” de îmbunătățire? Ore în acel protocol nu pôte însemna dl director o notă destul de sacă, ba pôte, ca să se arete sfătos, încă nedreptă, învinuind în ea pe alții, bună oră pe învățător, cum adese se întemplă și pe nedreptul, fiind-că nu pricepe tot lucrul învățătorului, cum adecă are acela să fie?

E drept, că prin acesta Preave neratul consistoriu ar fi în poziție a afla de câte ori directorul a cercetat scola și ce a observat atunci, dar scola însași nu cred să câștige în tot locul mult prin acesta, din următoarele cauze:

1. Directorii, cari numai de frica numerului notițelor induse în protocol vor inspecționa scola și nu din atragere, eu mai că cred, că controla lor, de pricep, de nu pricep, va continua a fi făcută cu neinteresare, cu nepăsare, superficială, unilaterală, și notițele lui snnt produsul unei judecăți pripite, numai ca se umple golul la protocol.

2. Unde directorul este om egoist, reuțacios, materialist, care e susținut de alții, dar nu voesc a servi decât intereselor sale egoistice private, și post pune acestora ori ce interes comun sau chiar datorie de oficiu, — acolo nu se va afla în grabă starea adevărată a scolei numai din notițele protocolului, căci acelea vor fi scrise de directorul, er directorul dăruit cu însușiri de celea înșirate mai sus, numai drept în spuse nu pôte fi, ci este fățarnic, una vede, alta spune, că a vădut, una dice că face, și alta face. În acestea caractere se destempe și nutresce apoi ură personală asupra învățătorului, silindu se a-i strica tot și în tôte, adecă în progresare și apoi în reputațiune. Ei sunt foarte primejdioși armoniei și progresului și din motivul, că apoi în calitate de președinți ai senatului scolar și sinodului parochial transplantă prin diferite mijloace și căi disprețul și neinteresul ce-l hrănesc în inima lor față de învățătorul, și prin el față de scola, și asupra acelor.

Așa dară rădăcina reului mai adese acolo își are începutul și reședința în inima „capului” conducător al parochiei. Vor fi rari atari caractere, dar destul spre a strica mult la mulți.

3. Unii directori nu pot controla, căci nu se prea pricep în ale scolei, fiind-că nu se ocupă cu lucruri de atare natură mai continuu și așa nepricepându l bine lasă lucrul așa precum e, fără a-l îndrepta, deși ar trebui îndreptat, căci nu scie cum s’o facă acesta, și scola nu câștigă.

Petițiunile referitoare la răspunsurile regesci.

Joi s’au început în dietă desbaterile, referitoare la răspunsurile regesci dela Boroș sebis și Güns. La ordinea zilei a fost ele puse în formă de petițiuni ale comitetului central al clubului independent.

Referentul Béla Horváth, luând cuvîntul spune, că cei-ce au înaintat petițiunile țin de lucru grav, că Maj. Sa n’a răspuns nimic contra agitațiunilor românesce, a condamnat aspru însă demonstrațiunile de stradă. Regimul a păcătuit deci contra ideii de stat magiar și pe națiunea magiară a îmbulzit o în șirul celorlalte naționalități. Referentul, care ceti răspunsurile date episcopilor români Mețianu și Pavel, dice, că în petițiunea dela Boroș-sebis se mistifică lucrul, că din cuvintele regesci nu se pôte concluda o exprimare contra constituției statului, er dacă Maj. Sa a condamnat aspru demonstrațiunile de stradă, acesta o fac chiar și petenții. Petițiunea cere ce regimul în sensul art. de lege III ex 1848 să fie tras la răspundere. Petenții nu cer ca regimul să fie pus sub acuză, în petițiunea referitoare la răspunsurile dela Güns cel puțin acesta pretensiune este stersă. De ore-ce nu sunt momente faprice, cari se dea ansă la îngrijiri, de ore-ce petițiunea e lipsită de ori-ce basă să se arunce în arhivul dietei.

Nicol. Bartha: Prin răspunsul regesc dat episcopilor români s’a degradat națiunea magiară la naționalitate, vorbindu-se despre concordia necesară între naționalități. Din norocire pentru acesta este responsabil regimul, căci altfelu s’ar pute clătina credința către corónă. Sub ochii, și cu spriginul regimului s’a creat de vre-o 30 de ani în Ungaria o societate românescă, care în tótă privința duce o viață deosebită de noi, care la tótă ocaziunea își accentuează caracterul românesc, creând institute de bani, baluri, reuniuni de cântări etc. În exclusivitatea ei nu vrea să scie de fazele vieții publice din Ungaria și nutresce o mare ură către tot ce e magiar. Acesta e pericolul unității noastre politice și dacă le stă în cale corónă ungară, se duc la împăratul austriac. Ei nu vin în parlament, calumniază tôte ramurile regimului, iustitia, și formeză parlamentul lor separat în Sibiu, în care i-au decisiuni politice, care apoi le sunt normative. De aceste hotăriri se ține și pasivitatea, care este e necunoscută pe față a legilor țerei. Ei vreau să creeze pe lângă națiunea magiară una română și să creeze o federațiune. Intre astfelu de împregiurări a pune națiunea magiară coordonată cu celelalte naționalități, este nu numai o greșală politică, dar și o nedreptate. Corónă a încuragiat prin acesta agitațiunea română, care pôte duce la o sdruncinare a echilibrului politic al țerei și tot deodată la desfăcerea armatei. A pune pe un nivel o rasă, care formează elementul constituțional cu altă rasă, care reprezintă elementul distrugătoriu, este o greșală grobiană politică și o mare nedreptate, căci această țera n’a fost botezată din întemplanie „Ungaria” ci prin istorie. Dacă ministrul president a apărut în comisiune coordinațiunea între naționalități, a dat arme în mâinile inamicilor nostri. Intr’un mileniu dreptul magiarilor s’a sântit pe această patrie. Cine nu vrea să recunoască preponderanța magiarilor în ori ce direcțiune nu este demn să conducă regimul Ungariei. Vorbitoriul își prezintă apoi soluția de con-

clus în care cere, ca dieta să desaprube procederea regimului din cauza răspunsurilor date bisericii ortodoxe și greco-catolice la Borossebiș.

După Bartha luă cuvântul Apponyi, conducătorul partidului „național”. Dela el se aștepta lumea să țină un discurs fulminant, dar Apponyi a surprins dieta cu un proiect de adresă către rege, pe care l'a înaintat dietei cu o mică introducere. În vorbirea de introducere accentuează Apponyi, că răspunsurile regesci însuflă mari îngrigiri, că prin ele în loc să se consolideze starea de drept a Ungariei se împintenează la fedelism, cătră care ținesc naționalitățile. Regele însuși se vină și se liniștească națiunea, clarificând răspunsurile, pentru care face responsabil pe guvern. Mai virtos în răspunsul dela Güns au obvenit enunțaiuni atât de neobicinuite, încât ele inspiră mari îngrigiri și e necesară o lămurire din partea competentă. Consecvențele acelor mistificațiuni sunt de atâta importanță, încât pot fi periculoase pentru tron și patrie, deore-ce o prezentă ca teatrul unor revoluțiuni cu tendențe periculoase.

Ministrul president Wekerle declară dela început, că guvernul ia întrăga răspundere pentru răspunsurile dela Borossebiș și Güns, dar așa precum ele au fost date și nu precum le interpreteză opozițiunea. Ce privește răspunsul dela Borossebiș trebuie să observ, că eu când mi-am anunțat programul politic n'am atins cestiunea naționalităților, ci în o vorbire de anul nou, în care am accentuat, că politica naționalităților nu e politica unui regim, ori partid, ci trebuie să fie a fie-cărui politic magiar. Pentru întărirea ideii de stat magiar am pășit și vom păși cu totă energia, vom face să se valorizeze strictetea legii, vom aplica chiar dispozițiuni extraordinare pentru că numai o singură națiune politică există, cu toate că există naționalități, cari ca și la noi în nici un alt stat nu se bucură de atâtea libertăți. Trebuie să ne alegem mijlocele prin care putem să realizăm politica noastră, să facem adecuată existența noastră națională și de stat — și un bun mijloc pentru soluțiunea politice naționalităților este, ca să avem o strictă privire asupra factorilor, care în această privință au influență imediată, fie ei bărbați ai biserice ori ai școlii, fie organe ale administrațiunii, er presa la rândul ei încă e datoră să ne ia partea.

Ministrul Wekerle promite, că între mijlocele excepționale va fi și proiectul lui Hieronymi despre adunările populare. El regretă foarte mult, că s'a pus în discuțiune cestiunea naționalităților, această nu e în folosul nostru; fie-care foie românescă prezintă răspunsul dela Borossebiș, ca o lecție dată magiarilor și opozițiunea prin atitudinea ei confirmă espunerile foilor române. În răspunsul dela Borossebiș a fost vorba de constituția patriei și s'a accentuat respectarea legilor. Încât privește răspunsul dela Güns, ministrul Wekerle răspunde lui Apponyi, că numai în interesul națiunii magiare a fost dat acela, ca fie-care lege să fie susținută așa precum ea a fost creată, er imputările, că ținând guvernul strict la baza din 1876 se implinesc aspirațiunile naționalităților, nu le consideră de adevărate. Wekerle polemizează apoi cu Apponyi, dicend, că proiectul lui de adresă este simplu un act al partidului, cu care vrea să se însinue la corună și să înegrească regimul. Mai respinge unele observări ale lui Pázmándy, că pe timpul manevrelor nu i s'ar fi dat ministrului atențiunea cuvenită.

În ședința următoare a făcut ministrul Hieronymi în o vorbire enunțaiuni importante — cu privire la cestiunea română, pe care o publicăm la alt loc.

În ședința de Sâmbătă a vorbit Horvath Gyula 2 ore. El condamnă răspunsurile, care au dat armă agitatorilor, nimenea dintre români nu și-a ridicat vocea afară de Moldovan Gergely, ca să dică, că răspunsurile ar fi un advertisement la adresa românilor. Mișcarea românescă e în florie; ministrul de interne a propus mijloce eficace spre a o înăduși. Acele mijloce trebuiau mai de mult luate. Dar și acestea vor rămâne vorbe goale, căci actualul regim nu e harnic a face ceea ce promite. Nici legea cu școlile nu o poate executa, precum nu o execută cea despre asilele de copii, care a provocat o agitațiune așa de mare în țară. Mocsary a vorbit bona fide despre împacarea cu românii, dar nu l'a ascultat nimenea. Magiarii n'au foi destule să se potă opune curentului, care-i blamază în fața Europei. Nimenea dintre magiari n'a putut produce o operă ca replica. Și între astfelii de împregiurări se mai pun regelui în gură cuvinte, ce nu le-a chibzuit guvernul.

Vorbirea

ministrului Hieronymi ținută în ședința de Sâmbătă (7 Octobrie) a camerei deputaților:

Politica de naționalitate a guvernului este foarte simplă, foarte clară. Scopul final al ei este, ca toți cetățenii acestei patrii să fie fie credincioși ai ei, ca toți cetățenii patriei fără deosebire de naționalitate să concure dimpreună cu noi pentru întărirea și înflorirea națiunii. Spre această țintă trebuie să năsim; deși o parte a inteligenței naționale române și a ei stă pe baza programului politic dela 1881, a cărui punct cardinal este, ca Transilvania să aibă autonomie deosebită, suntem decizi, ca acțiunea îndreptată spre acest scop, ori în ce formă s'ar manifesta, să o lovim cu totă asprimea legii. Năsimțele naționalității române mai au o aparițiune tristă și aceasta este, că deși nu publice, căci acesta ar fi periculos pentru respectivii, — ei totuși sunt și fantasti cari ar voi să compun un stat național român din românii din Ungaria și din românii altor state streine. De aceștia sunt, dar cred și citez a afirma, că sunt puțini; cunoștem firele, cari se țin din România în Ungaria și fiindcă le cunoștem, le-am tăiat și le vom și tăia. Pentru acești fantasti politici nu putem avea alte cuvinte, decât că această națiune are destulă voință firmă și destulă putere, ca aceea, ce este scris de legislațiune, că națiunea este unită și neseparabilă, să o apere până la cea din urmă picătură de sânge. Față de aceste năsimțe ori ce îngăduire ar fi păcat și eu nu voi căde în acest păcat.

Marea majoritate a poporului român este inteligentă, diligentă și plină de bună-tate, care ușor se poate governa.

Mulțumită lui Dumneșeu, că asupra acestei mari majorități a poporului român influența agitatorilor este până acum puțină. Și datorința noastră este a grigi, ca între ei să nu ocupe teren influența agitatorilor.

În discuțiunea această din nou s'a făcut provocare la aceea, că națiunea magiară a înființat statul acesta și ea îl susține. Dar tocmai pentru-că acesta este așa, nu ne putem îndestuli cu aceea, ca să ne plângem, că românii au viață socială deosebită, au cultură deosebită, au viață economică separată; nu ne putem îndestuli cu aceea, ca să constatăm simplu aceste aparițiuni: noi avem datorința să căutăm și să și aflăm contra acestora mijlocele de vindecare.

Mijlocele aceste nu le vom afla și nu le vom sci aplica, dacă în todeauna vom să vindecăm numai simptomele, dacă nu vom pătrunde la rădăcina reului, dacă nu vom căuta cauzele, cari sunt mobilul acestor miscări.

Una dintre aceste cauze este și aceea că în vecina Românie se urcă la mai multe mii numărul acolora, cari sunt născuți în Ungaria, au studiat în Ungaria și cari apoi au emigrat în România, ca să-și câștige acolo pâinea, căci aici în țară nu-și pot asigura traiul. Numai la universitate din Cluș în anii din urmă au absolvat cursul filosofic 185 de tineri, cari neaflând aplicație în

țară, s'au dus cu profesori la școlile medii în România. Pote că totuși nu e corect, că noi dăm puțință și ocaziune unei inteligențe a să desvolta, dar apoi nu i putem da mijloce de traiu, nu-i putem da pâine.

Societatea încă are mare rol și mare datorință și e tare de dorit, ca societatea magiară să-și exerciteze puterea sa de con-topire.

Și e de dorit, ca acesta putere de con-topire să o exerciteze în măsură mai mare ca până aci, să fie mai puțin exclusivistă, decât cum a fost până acum, căci aceste rele nu se pot corege, decât cu mijloce morale.

Afară de acesta mai avem o mare datorință și aceasta e, ca să ne îngrijim de interesele acelei mase de popor român răbduriu și ușor de guvernat, și să îmbrățișăm cu iubire afacerile lui. Este datorința noastră în această cestiune mai nainte de toate, a ne îngriji ca starea preoților români să nu fie așa de miseră, care stare e cauza, ca ei sunt pradă ori cărei agitații și influenței rele; este datorința noastră a ne gândi despre sora învețătorilor și este datorința noastră a năsim, ca preoții să se crească în spirit patriotic și că acești preoți și învețători să fie apostolii ideii de stat, er nu invers, să lucre spre stricăciunea ei.

În fine trebuie să ne dăm silința, ca după puțință să îmbunătățim administrația în ținuturile locuite de naționalități. Administrația în multe locuri nu coresponde așteptărilor și deși în toate părțile este de lipsă îmbunătățirea ei, în ținuturile naționalităților este o necesitate ardețore. Căci în ținuturile unguresci administrația rea es impută guvernului, în ținuturile de naționalitate să impută magiarimii și statului ungar. Este datorința noastră a îmbunătăți administrația, căci nimic nu înmăna mai nșor pe popor în brațele agitatorilor, decât dacă nu află o resolvare grabnică, justă și leală a plângerilor lor din partea autorităților.

Nu crede, că prin acelea ce a dis, a dat un panaceu; nici aceea nu crede, că cu aceste mijloce se va ajunge la un rezultat complet în câte-va săptămâni, în câte-va luni sau chiar și în câțiva ani. Nu numai guvernul acesta, dar și cele ce vor urma, fără deosebire de partid și colorit politic, în cestiunile de naționalitate trebuie să urmărescă un program precisat.

Er aceia, cari privesc la rezolvarea cestiunii, cu neîncredere, se ia aminte, că până la 1848 nu s'a făcut nimic în privința aceasta. Epoca, ce a urmat după acest an, n'a avut de loc tendința, ca să împace naționalitățile nemagiare cu magiarimea și să deștepte simpatie între ele; dela 1867 încôce ne-am încreșut în aceea, că este destul de tare societatea, destul de tari instituțiile noastre liberale, ca să lege naționalitățile de noi. Dacă voim îmbunătățire, primul pas este mânturisiră, că în aceasta am greșit.

Resolvarea cestiunii naționalităților pretinde dispozițiuni pozitive, a căror contur ne-am accentuat. Si dacă vom năsim consecuent și cu paciență spre acest scop, în convingere, că națiunea și regele încoronat sunt de aceeași simfire, sunt convins, că vom rezolva și această grea cestiune.

„Mocionyescii”.

Sub titlul a „Mocsonyak”, „B. Hirl.” din 5 Octobrie c. din incidentul conferenței dela Timișoara și a înființării diariului „Dreptatea”, publică un articol de fond, în care după datina foilor magiare se cuprind foarte multe apretieri superficiale și neblensicii, referitoare la afacerile române.

Din acest articol estragem următoarele:

„În comitatele sudice, unde odinioară a curs atâtea sânge și lacrimi din cauza tulburărilor dintre naționalități, de cinci-spre-zece ani încôce a fost pace. Omladina sârbescă s'a slăbit de tot, de când regatul vecin înființat de nou a compromitat ideea pansârbescă, în Bănat cestiunea națională germană n'a existat nici când, românii din Caraș Severin și Timis, dintre cari o parte s'au luptat în anul 48 sub stéguri unguresci, în deosebire de frații lor ardeleni, au trăit în bună înțelegere cu vecinii lor de altă limbă

Un felu de reacțiune binefăcătoare s'a manifestat în părțile sudice, sub influența acestei reacțiuni omenii s'au urit de frecări contine, agitatorii și-au perdut terenul de sub picioare și partea aceea de țară a progresat pacinic pe calea, pe care a trebuit să progeseze în mod natural.

„Între astfel de împrejurări poate să producă surprindere scirea, că partidul național român și-a desfăcut stindardul la Timișoara.

După aceste spunend cele decise în conferența dela Timișoara și ocupându-se cu familia Mocionyi, și în special cu ilustrul membru al ei, cu dl Alecsandru Mocionyi, pe care așa de bine îl cunoșce, încât dică despre dânsul, că „totdeuna a fost instrument în mâinile altora” (!) continuă astfel:

„Mocionyescii, (cari de altcum sunt macedo-vlachi, așadar mai mult de origine grecescă, decât valachă)*) au mare popularitate la poporul român de rând. Ei sunt în Ungaria familia cea mai distinsă română, stipendiile și alte fundații culturale ale lor, prin cari ajutură tinerimea scolară română le-au câștigat un fel de nimb de protector. Popularitatea această este așa de mare cu deosebire în comitatele din sud, în patria mai restrinsă a Mocionyesciilor, încât nime altul nu ar fi putut avé curagiul a desfăce stindardul românismului în Timiș, decât un Mocionyi. Ori cine altul ar fi luat în mână acest stindard, întreprinderea ar fi fost urmată de un nesucces compătimitor”.

După aceste „B. Hirl.” ne spune, că este naivitate a crede în afirmarea cercurilor oficiale din Bănat, că în persoana lui Alecs. Mocionyi ved o garanță, că agitațiile nu vor trece granițele, cari sunt datori să le respecte și românii; ci crede, că agitatorii sub firma lui Mocionyi vor continua cu agitațiile antipatrioche în Bănat, precum fac în Ardél, apoi făcend o apretiere falsă a desvoltării stărilor din Ardél, continuă:

„Noi magiarii, în lupta ce o purtăm pentru unitatea și pacea internă a statului nostru vom avea probabil să apărăm o nouă pozițiune: partea de sud a Ungariei.

„Și vorbind de apărare, este imposibil să nu ne întristăm asupra impotenței societății magiare. Cum vrea această societate a contopi în sinul său naționalitățile, ce să deosebesc de ea prin limbă și religione, când nici pe o astfel de familie, cum e familia Mocionyi, care are legături de rudenie și prietenie cu aristocrația magiară, nu a fost în stare să o reșce, ca să nu facă tovrășie cu elementele, ce conspiră contra statului?”

După această văierare „Bud. H.” își termină articolul seu cu următorul calambur, făcend alusiune la Mocionyescii:

„Cine să luptă direct sau indirect, contra întregității Ungariei, fie din fanatism, fie din vanitate, cu acela nu va da mâna societatea, care să declară pe sine de magiară.

Noutăți.

Socitatea de lectură „Andrieu Șaguna”

a teologilor și pedagogilor români gr. or. din Sibiu, s'a constituit pentru anul scolar curent în modul următor: Președinte: Dr. Petru Șpan profesor seminarial; vicepreședinte al societății și președintele comitetului ei: Ioan Moța cleric an III; arhivar și notar al corespondențelor: Nicolau Oneș cleric an III; redactor al foii „Musa”: Aron Roman cleric an III; controlor Teodor Orlea cleric an III; notar al ședințelor: Avram Sârbu cleric an II; bibliotecar: Vasile Stan cleric an I; vicebibliotecar: Avram Dubleș pedagog an I; cas-sar: Romul Gomboș cleric an I; — membri în comisia literară: Mihail Candrea cleric an III (totodată notar al comitetului) și Laurențiu Ciorbea cleric an III; Ilie Popp, Elémpiu Negrea, Nicolau Palade și Lazar Bera clerici an I; Iuliu Crișăa pedagog an III și Ioan Fota pedagog an II.

* * *

*) După „Bud. Hirl.” macedo-românii sunt de origine grecescă. Bravo „Bud. Hirl.”! Asta numai acum o scim, ca și cele scrise despre dl Alecsandru Mocsoni!

Red.

Aurel Pop e în viață Referitor la scirea noastră din nrul trecut, reproducă din „Vestea“, despre mărtea tragică a tinerului Aurel Pop din Brașov, scire, care ne-a părut suspectă, deși a fost adusă de toate foile din București și de ale noastre, venim cu plăcere a anunța, că nu este adevărată. Precum ne spune „Timpul“ ea a fost născocită de „Adevărul“, dar faptul este, pe care-l constată și „Timpul“ că Aurel Pop, cât a fost la București n'a suferit de miserie, că acum se află la Viena, la politehnică având un stipendiu dela „fundațiunea Gojdu“.

Inregistrăm cu bucurie acesta desmințire și deorece se dăce, că acela despre care se lătesce vestea de mărte și nu e adevărată, va trăi mult și va avea noroc, îi dorim d-lui Aurel Pop ambele acestea.

Convent ev. A. K. Ședințele conventului general evangelic A. K. s'au terminat. S'a ales inspector general Pronay, care a promis, că va pădi biserica de certe din lăuntru. După o desbatere lungă, în care s'au adus fel de felii de învinuiri slovacilor s'a hotărât să se facă o nouă arondare a districtelor și spre acest scop s'a ales o comisiune, care să studieze cum să se pună în lucrare și în fine s'a luat decisiune a cere guvernului urcarea dotațiunei pentru biserica ev. A. K.

Biserica evang. croată. Adunarea generală a bisericii croate de confesiunea auburgică, ce s'a ținut în Agram, a hotărât desfacerea din legătura bisericii ungare și întemeierea unei biserici autonome croate. S'a și ales o comisiune, care să lucreze statutele și să pregătească un memorandum, prin care să arete motivele de a se întemeia biserica croată evanghelică.

Asigurare. Precum se anunță din Budapesta ministrul Andrei Bethlen va înainta dietei un proiect referitor la asigurarea vitelor, care va fi obligatorie pentru toți proprietarii de vite.

Tir de asediu. „Timpul“ dela 23 Septembrie serie:

Am avut aseră pentru un moment iluziunea războiului cu toate teribilele sale consecințe. Pe un platou întins, platoul dela Cotroceni, care se numește și polison, dincolo, de casarma regimentului de geniu, într'un întunec deservărit, regimentul de asediu sub comanda dlui colonel Stoica, făcea exerciții de tir cu tunuri de cetate. Era vorba, ca mortierele tunurilor de asediu, să distrugă o construcție făcută anume la 2.200 de metri distanță și pentru acest scop s'au dat treizeci de detonături. Precisiunea tirului a fost minunată și la fie-care detonatură observatorul anunța, că diferența nu era decât de un metru, cel mult două, pentru a lovi un punct anume din această construcție, care conținea o cantitate de pulbere și alte materii explozibile, ar fi căzut pe o cetate, într'un oraș în timp de război.

Un fior involuntar te cuprindea la fie-care detonatură, ce te asurda de sgomotul teribil, care îl producea, și te gândeai ce efect distrugător ar fi adus, dacă o mortieră din acele, cu care erau încărcate tunurile de asediu și care conțin patru-șase și cinci-șase kilograme de pulbere și alte materii explozibile, ar fi căzut pe o cetate, într'un oraș în timp de război.

Azi numai se vor cunoște efectele tirului asupra construcției și se va afla precisiunea sa exactă.

La acest exercițiu asistau dl general Lahovari, ministru de război, dl general Pastia, inspector general al artileriei, dl Corjan, comandant de piștă, dl locot-colonel Mareș și mulți alți domni ofițeri.

Proces de presă. Procuratura din Seghedin a intentat proces de presă pentru agitare contra diarului „Zasztava“. Articolul înierminat a apărut în nrul 121 al foiei cu titlul: naționalități nerecunoscute.

Brasilia erăș imperiu. În Brasilia s'a iscat revoluțiune și dură de câteva săptămâni. În fruntea revóltei este admiralul de Molo și ea este îndreptată contra președintelui republicii, ba chiar contra republicii, căci diarul „Times“ din 15/27 Septem-

bre primesce următoarea scire din Lisabona: Un oficer superior din flota brasiliană sosit acolo declară, că dacă mișcarea lui Mellos va reuși, monarhia se va restabili în Brasilia. Principele August de Sacsacoburg, care e foarte popular în marina brasiliană, va fi proclamat de împărat.

Principele Ludwig August Maria Eudes de Sacsacoburg e fratele ducelui Filip și al principelui Ferdinand al Bulgariei. E căsătorit cu Leopoldina principesa de Brasilia, a doua fiică a detronatului împărat Pedro al II-lea. Precum se anunță principele a plecat la Brasilia.

Banul Croației. Mare senzațiune a provocat în Croația împregiurarea, că banul Croației la reîntorcerea prin Slavonia a luat cuartir la episcopul Strossmayer, cu care era în mare dușmănie. Se crede, că banul a avut o mare misiune. Precum se scie dânsul a conferit în zilele trecute cu Werker în Budapesta.

O Loterie de gen modern. Cetim în „Luminătorul“ cumcă în părțile Oraviței, Iamului și ale Vârșefului s'a constituit un consorțiu de înșelăciune, care grasază în mod cumplit asupra poporului credul român. Adecă unii indivizi, a căror nume nu se scie au căpocit un felii de tipografie cu ajutorul căreia fabrică banconote false. Cu acestea apoi străbat în popor și lăcomesc la câștiguri considerabile, adecă promit și dau de fapt câte o mie de fl. v. a. banconote false pentru câte o sută de fl. bani buni. Mulți oameni creduli s'au aflat dintre români cari a făcut astfel de tânguri; unii după cum ni se spune, și-au vândut boii, vacile etc. ca să facă multe sute de bani buni. Pentru ca se capete multe mii de fl. de bani falsificați. Acești creduli și retăciți conțeză la înșelăciunea bietului popor, adecă se facă cu el fel de fel de tânguri respălând cu bani falsificați. Grăbim a denunța faptul autorităților competente și deodată a adonia pe toți lăcomșii ca se nu facă astfel de tânguri, căci cei ce umblă a cumpăra bani falsificați numai că nu se înăvușesc, ci vor deveni întemnițați, ca părtași la crima de falsificare cu bani care crimă se pedepsește cu mare asprime și cu șeci de ani de temniță.

Himen. Dl Nicolae Fedorean, învățător și contabil la banca „Muntăna“ din Ofenbaia și dra Marița Pătean s'au serbat cununia lor Duminecă la 8 Octombrie n. c. în biserica din Căianul-Deșert.

Un dușman al viței de vie.

Cu toți scim ce grea lovitură au suferit cultivatorii nostri de vii prin floceseră. Toți cunoștem cumplita devastare, ce le-a făcut acest dușman în unele din ținuturile noastre de vécuri renumite prin vinurile lor și scim și aceea, că cât de puțin se poate face în contra lui, dacă s'a înăuibat în vre-o vie.

Dar pare că n'ar fi ajuns acesta ne-norocire, ci a trebuit cătră acesta să se mai adaugă încă alta nouă.

În timpul din urmă adecă în mai multe locuri s'a ivit un nou dușman al viței de vie cu numele de peronosporă. Chiar zilele trecut a binevoit părintele Pinciu, protopop al Ciacovei a-mi scrie, că sar fi ivit și în ținutul Ciacovei.

Pentru ca să cunoșcă economii nostri mai deaprobe acest nou dușman, voi încerca în șirurile următoare a descrie firea acestui parazit și modul cum se ivesce, er în fine și maniera, după care se poate combate și împedea în devastările lui, așa cum îl cunoșc din instrucțiunile edate de dl ministru de agricultură și din propria mea experiență.

Referitoriu la istoria lăririi lui estragem din un articol apărut în Nr. 37 ex 1893 al monitoriului ministerial următoarele:

Peronospora viticola este un burete, care ca și flocesera s'a importat din America la noi și s'a descoperit mai întâiu în Franța la anul 1878.

În Ungaria s'a dat de urma lui mai întâiu la anul 1880. — În anul 1882 se ivise

deja în mai multe locuri și a și făcut pagube considerabile.

În anii următori încetaseră devastările lui până la anul 1888 când s'a ivit de nou și de atunci face colosale stricăciuni în viile noastre.

Prezența peronosporiei se constată prin aceea, că în dosul frunzei de vie se arată pete de împăngenitură, așa că ni se pare, că frunza ar fi presărată cu pulbere de zahăr sau sare sau ca și când ar fi căzut bruma pe ea.

La început aceste pete sunt mici și încep a se forma totdeauna pe lângă nervii principali ai frunzei, ceea-ce este un moment foarte caracteristic la cunoșcerea peronosporiei și la deosebirea ei de alte pete produse prin alți paraziți sau prin împunșături de gândăcei.

Mai târziu petele devin tot mai mari, se contopesc și se întind peste tot dosul latului frunzei. Pe suprafața latului frunzei în față cu petele amintite se ivesc pete galbenii și netede, cari mai târziu devin ruginii, cresc în măsura în care cresc petele de pre dosul frunzei.

Frunza astfel atacată mai târziu se uscă și cade și dacă timpul este umez și cald adecă favorisează dezvoltarea buretelui, cad toate frunzele.

Remânând planta fără de frunze strugurii nescutiți de arșița razelor soarelui înainte de a se cōce, se uscă și nu se pot folosi sau în casul cel mai bun dau vin slab și acru.

Dar nu numai frunzele se atacă prin peronosporă ci și vârful vâstarilor tineri, ba se ivesc chiar și pe struguri și face ca bōbele să se sbărească și se cadă chiar și numai dacă le atingi încetișor. Peronospora nu strică numai prin aceea, că în anul, în care se ivesc nimicesce sau înpușineză recolta, ci și prin aceea, că vâstarii nu se dezvoltă pe deplin și astfel nu se pot folosi la sădire sau la oltoire și slăbindu-se nu pot rezista gerului.

Stricăciunile produse prin burete sunt odată mai mici, altădată mai mari.

Mai mari sunt dacă timpul favorisează dezvoltarea lui adecă, dacă este timp umez și cald; în casul acesta în scurt timp se lătesce atât de repede, încât atacă viile unui întreg ținut.

Să vedem acum mijlocele de apărare în contra acestui dușman.

În contra buretelui se recomandă mai multe mijloce:

1. Să recomandă a stopi frunzele cu o soluțiune de pētră vânăță. Soluțiunea să nu fie prea tare, căci altcum se vatămă și vița de vie. — Mai bine dacă se ia 1/2 chgram pe fiecare sută de litre de apă.

2. O mestecătură de pētră vânăță și de var, care mestecătură poartă numele de „mestecătură de bordeaux“.

3. Mestecătura de Burgund, care nu este decât o mestecătură de pētră vânăță și sodă.

4. O mestecătură de pētră vânăță și de amoniac solvit în apă.

5. Azurinul cristalisat.

Dintre toate aceste mijloce cel mai cel mai bun, mai eficient și mai ușor de pregătite este mestecătura de bordeaux, care se face din pētră vânăță și din var în chipul următoriu:

Intr'un vas plin cu apă caldă solvim (topim) pētră vânăță, după ce am zdrobit-o mai nainte. Pe trei litre de apă luăm 1 chgram de pētră vânăță.

În alt vas solvim varul nestămpărat luând 1 chg. de var la 6 litre de apă.

După ce s'a solvit pētră vânăță bine, o turnăm în mai multă sau mai puțină apă, după cum vom să fie soluțiunea mai tare sau mai slabă și după ce s'a răcit varul în celalalt vas îl turnăm peste soluțiunea de pētră vânăță. Foarte bine este, dacă soluțiunea de var se streacă mai nainte prin un ciur, ca să nu fie prin el bucăți încă nesolvite, cari ar astupa stopitorea la tolosire.

În loc de var nestămpărat putem lua și var stămpărat, dar în casul acesta în loc

de 1 chg. de var nestămpărat luăm 2 1/2 chg. de var stămpărat.

Pētră vânăță se nu se solvescă decât în vase de aramă, de lemn sau de lut și mestecăul cu care mestecăm iar de lemn să fie.

În cât privește taria soluțiunei trebuie să scim, că la prima stopire se nu folosim decât 2 chg. de pētră vânăță pe fiecare sută de litre de apă, er la ulterioarele stopiri 3 chg. de pētră vânăță pe fie-care hectolitr de apă.

Referitoriu la stopirea dl ministru de agricultură în nrul 3 din 17 Ianuarie 1892 al monitoriului său ordineză următoarele:

Via să se stopescă în fie-care an de regulă de 3 ori *) și se recer la acest lucru:

a) stopirea b) soluțiunea de bordeaux.

Pe un juger catastral ne trebuie 6 chilogr. și 9 decagrame de pētră vânăță și tot atât var stămpărat.

Cu stopitorea „Eclair“ de Vermorel, care este cea mai bună până acuma putem stopi la di un juger și cu lucrători înși și mai mult.

1 chg. de pētră vânăță — cumpărată în cantități mai mici — constă 35—36 cr. er soda 7 cr. Prețul stopitorei e 24 fl.

Ca și fie-care marfă așa și aceste materii se pot căpeta mai eficient, dacă se cumpără în cantități mai mari.

Deci fōre bine este, dacă se asociază toți economii unei comuni sau cerc și comandă cumulativ în cantitate mai mare mijlocele de apărare.

Dl ministru de agricultură în amintita ordinațiune din 1892 promite tot spriginul posibil, dacă i se va trimite în fie-care an o consemnare despre aceea, că de câte chilograme de pētră vânăță și de var sau sodă apoi de câte stopitōre are trebuință asociațiunea economilor a respectivei comuni sau cerc. Aceste consemnări însă trebuie să se trimită dlui ministru cel mult până la 20 Februarie în fie-care an.

Din „Fōia diecesană“. Iosif Bălan.

Diverse.

Zestre supusă la dare. Fetele milionarilor din America de mai mult timp au o deosebită simpatie pentru prinții, ducii și alți nobili mai de frunte ai bătrânei noastre Europe. Ele țin, că europenii sunt mai frumoși, mai bine crescuți, mai cavaleri, decât yankō-ii și când ajung la etatea mărișului mai bucuros își dau mâna europenilor, decât americanilor. Astfel d. e. două nepōte a vestitului Vanderbilt acum nu de mult s'au măritat în Franța. Pe fata milionarului Astor nu preste mult o va conduce la altar un principe italian. Se vorbește, că chiar și Iay Gould, vestitul „rege al căilor ferate“, încă își va mărita fata în Europa. Afară de aceste multe americane brune și blonde au trecut dimpreună cu miliōnele lor în Europa, după bărbați de aici și strălucesc prin „Bois de Boulogne“ din Paris, „Hyde Park“ din Londra și prin alte cōrsouri.

Ei, dar yankō-ii s'au necăjit pentru acesta; atât pentru că ei sunt desconsiderați pentru europeni, cât și că le pare rău de miliōnele, ce trec dimpreună cu miresele la Europa; ba pōte de miliōne le pare mai rău ca de mirese. De aceea și-au dis, lasă că „aflăm noi ac de cojocul lor.“ Astfel o samă de politici din Statele-unite au înaintat camerei din Washington un proiect de lege în sensul căruia averea fetelor măritate în streinătate să fie supusă la o dare de 33%. Astfel deci zestrea ar fi supusă la o dare aproape egală cu cea a produselor de artă.

*) Observare. Mai întâi să stropesc via atunci când i s'au dezvoltat pe deplin frunzele. A doua oră să stropesc după ce a trecut flōrea, și a treia oră în luna lui August.

Frunzele să se stopescă numai pe de-asupra. Când stropim să fim băgători de sēmă, ca soluțiunea să se impropce în formă de stropirei fōrte fini așa, ca să se stopescă bine atât totă suprafața frunzei cât și lăstarii cei tineri.

Loterie

Mercuri în 4 Octombrie, 1893.

Timișōra: 84 8 35 80 23
Viena: 3 37 20 79 1

Nr. 219/893

[194] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învățătoresci vacante din următoarele comune bisericesci prin această se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

1. Dees, cu salariu anual de 250 fl.

2. Ciceu-Corabie cu salariu anual de 240 fl.

3. Ciceu Poiană în afliare cu Dobricelul învățătoriu ambulant cu salariu anual de 300 fl. locuință, grădină și lemne de încălzit.

4. Ciceu-Hășmaș în afliare cu Negriilești învățătoriu ambulant cu salariu anual de 250 fl. locuință și lemne de încălzit.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi au se-și aștearnă petițiunile concursuali, instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu în termenul indicat.

Dees, 5 Septembrie, 1893.

Oficiul protopresbiterial al tractului gr. or. Dees în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Teodor Herman,
protopresb.

912/893

[193] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători la școale confesionale gr. or. mai jos însemnate, aparținătoare protopresbiteratului Agnita, se scrie concurs cu termenul preclusiv de 8 Octobrie a. c.

1. Bendorf, salariu anual de 300 fl. în bani gata, grădină și curtur. Preferință vor avea acei concurenți cari vor fi pregătiți esact în cântările bisericesci.

1. Ghijasa, cu salariu anual de 300 fl. în bani gata, grădină și curtur.

3. Ilimbav, salariu anual de 300 fl. în bani gata, grădină și curtur.

4. Ruja, salariu anual de 300 fl. în bani gata, grădină și curtur.

5. Nocrichiu, salariu anual de 240 fl. în bani gata, grădină și curtur.

6. Verd, salariu anual de 300 fl. grădină și curtur.

7. Zlagna, salariu anual de 300 fl. grădină și curtur.

8. Cincul mare, postul al II ea de învățătoriu cu salariu anual de 200 fl. curtur, grădină și lemnele necesare pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi au a-și aterne petițiunile de concurs instruite conform prescrierilor legilor în vigoare până la termenul mai sus indicat la subsemnatul oficiu protopresbiterial.

Agnita în 8 Septembrie 1893.

În conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 598/1893

[195] 2—2

CONCURS.

La școala centrală granițerescă (cu 3 învățători) din Jina, comitatul Si-

biului, este de ocupat postul de învățătoriu secundariu eventual, învățător să cu salariu anual de 220 fl. v. a., curtur mobilat și lemne de foc.

Reflectanții de confesiunea gr. or. au se-și subțernă petițiunile instruite conform legilor în vigoare până la 15 Octobrie st. n. a. c. la:

Comitetul administrativ de fondul și școalele centrale granițeresci din fostul regiment român I.

Sibiu 5 Octobrie 1893.

Nr. 420/893

[197] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele confesionale din mai jos însemnate comune din protopresbiteratul Lupșei se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român.”

1. Căcova Jeri, cu salariu în bani 300 fl.

2. Mogoș-Miclești cu salariu în bani 300 fl.

3. Sălciva de jos, cu salariu în bani 300 fl.

4. Sălciva de sus, cu salariu în bani 300 fl.

5. Șasa, cu salariu în bani 300 fl.

6. Valea-Lupșei, cu salariu în bani 300 fl.

7. Mogoș-Valea bârnei, cu salariu în bani 300 fl.

8. Buru-Ocolișul mic, ca învățătoriu ambulant cu salariu de 250 fl.

9. Lunca-Vidolm, ca învățătoriu ambulant cu salariu de 300 fl.

Pe lângă acestea fiecare învățător va căpăta: curtur, lemne și o grădină.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au se-și aterne cererile conform legilor în termenul prescrier la subsemnatul.

Ofenbaia în 22 August, 1893.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Lupșei.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 434/893

[196] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroch de cl. III-a Bedeleu, protopresbiteratul Lupșei, se scrie concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare în foia „Telegraful Român”

Cu postul acesta este împreunat un venit anual, calculat în bani de 415 fl. constând:

a) Din porțiunea canonică.

b) din birul (simbria) preoțesc și

c) din tacsele stolar regulate în sinodul parochial din 15 August 1893

Reflectanții la acest post an a-și aterne cererile concursuali în termenul indicat și instruite cu documentele recerute de statutul organic și regula-

mentul pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiterial al Lupșei în Ofenbaia (Ofenbánya) via Torda.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Ofenbaia, 6 Septembrie, 1893,

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 515/893

[191] 3—3

EDICT.

George Fara, din comuna Mercurea, carele de 4 ani trecuți a părăsit pe legiuita sa soție Maria Ioan Dragomir din Apoldul-superior, fără a se-și ubicațiunea lui prezentă, — cu încuviințarea Veneratului Consistoriu Archidicesan din 10 August a. c. Nr. 3258 — se citază, a se presenta înaintea subsemnatului presidiu al scaunului protopresbiterial în termen de șase luni de zile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul matrimonial intentat de soția sa se va pertracta și decide și în absența lui.

Mercurea, la 10 Septembrie 1893.

Presidiul scaunului protopresb. gr. or. al tractului Mercurei, ca for matrimonial de prima instanță.

Ioan Droc,
protopres.

Nr. 697/1893

[198] 1—1

Publicațiune.

Vasilie Din gr. or. din Măgheruș prin sentința Veneratului consistoriu archidicesan dto 31 August. 1893 Nr. 2988/B. a fost totalmente divorțat de soția sa pribegită Marina Oprea, gr. or. din Măgheruș, ceea ce în sensul șlui 124 al regulamentului de procedură în cause matrimoniale prin această se aduce la cunoștință publică, cu acel adăus, că după expirarea trminului de 45 zile dela publicare sentința de mai sus va intra în putere de drept.

Brașov, 18 Septembrie 1894.

Oficiul protopresbiterial gr. or al Brașovului.

Ioan Petric
protopresbiter.

226/1893 număr.

[199] 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a vizaknai kir. járás-biroság 1893 évi 588 számú végzése követ-

kezében Dr. Vecserdea Miklos ügyvéd által képviselt örményszékési kiskoru Brat Maria és tsa javára ugyan odavaló Brat Joan és Vasilie Deak ellen 264 frt. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás után le foglalt és 500 frt. becsült 2 tehén, 1. ökör szekér és 150 kalangya buzából álló ingóságok nyilvános árverésen eladnak.

Mely árverésnek a vizaknai kir. jbiróság, 1526 1893 számú végzése folytán 72 frt. 68 kr. hátr. tökekövetelés, ennek 1893 évi május hó 12 napjától járó 6 % kamatai és eddig összesen 7 frt. 52 krban bíróság már megállapított költségek erejéig Örményszékiesen végrehajtást-szenvedőknél leendő eszközzésére 1893 évi oktober hó 21-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t. cz 107 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Vizaknán 1893 évi oktober hó 2 napján

Eichner Károly,
kir. jbirósági végr. hajló.

Înștiințare.

Avem onóre a încunosciința pe onorații nostri cumpărători de bere din provincie, că în urma unei hotăriri a înaltului ministeriu r. u. de finanță suntem de present imputerniciți a puté lifera în provincie și **minimum de un pătrariu de hectolitru de bere**, și astfel restricțiunea de mai nainte numai pentru un hectolitru întreg, s'a ridicat.

Sibiu, 5 Octocrie, 1893.

Cu stimă

Eređii

primei berării cu abur transilvane

[196] 1—3 alui Ioan Habermann, Sibiu.

Spre binevoitoare luare aminte!

Subscrisul îmi iau voe a aduce cu totă onórea la cunoștința p. t. public, că cu 1 Octobrie n. a. c. 'mi-am mutat locuința dela numărul 31 tot în

Strada Măcelarilor Nr. 37,

și ca în trecut așa și acum efectuesc tot felul de încălțăminte pentru domni, dame, copii, precum și tot soiuri de reparaturi, cu

prețurile cele mai moderate

oferind totodată, spre mulțumirea tuturor, marfă solidă și prompt executată.

În speranță, că p. t. public îmi va oferî binevoitoriul concurs, rămân Sibiu, în Octobrie, 1893.

Cu distinsă stimă

Constantin Dragoș,
pantofariu.

[200] 1—5

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1893.

Copșa-mică — Sibiu — Avrig — Făgăraș									
	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren micșt			Tren micșt	Tren de persoane	Tren de persoane	
—	2.24	11.34	7.10	pl. Copșa-mică	sos.	9.34	12.05	6.20	—
—	2.51	12.01	7.43	Șeica mare	↑	9.05	11.40	5.59	—
—	3.27	12.37	8.27	Lónneș	↑	8.33	11.09	5.32	—
—	3.53	1.03	8.59	Oena	↑	8.09	10.43	5.09	—
—	4.16	1.26	9.23	Sibiu	pl.	7.44	10.17	4.49	—
—	4.36	1.40	—	Șelimber	sos.	7.28	8.80	—	—
—	4.49	1.54	—	Vestem	↑	7.16	8.17	—	—
—	5.04	2.10	—	Tălmăciu	↑	7.01	8.00	—	—
—	5.26	2.39	—	Șeșeșul sup.	↑	6.42	7.39	—	—
—	5.42	2.56	—	Avrig	↑	6.21	7.11	—	—
—	6.16	3.31	—	Porumbacui inf.	↑	6.02	6.51	—	—
—	6.37	3.55	—	Cărtășora	↑	5.28	6.15	—	—
—	7.03	4.23	—	Arpașul inf.	↑	5.04	5.48	—	—
—	7.21	4.43	—	Viștea inf.	↑	4.55	5.37	—	—
—	7.41	5.06	—	Beșimbav	↑	4.27	5.07	—	—
—	7.51	5.17	—	Sămbăv	↑	4.17	4.54	—	—
—	8.11	5.39	—	Sămbăv inf.	↑	4.01	4.37	—	—
—	8.38	6.08	—	Făgăraș	pl.	3.31	4.05	—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra									
	Tren de povară	Tren mixt	Tren de povară	Tren mixt			Tren mixt	Tren de povară	Tren de povară
6.15	10.35	4.20	9.50	Simeria	↑	5.30	10.25	3.10	8.49
6.38	11.54	4.43	10.08	Cerna	↑	5.14	10.05	2.54	8.29
7.13	12.20	5.18	10.32	Hunedóra	↑	4.50	9.38	2.30	8.—

Brașov — Chezdî-Oșorheiu									
	Tren de povară	Tren mixt	Tren de povară	Tren mixt			Tren mixt	Tren de povară	Tren de povară
5.46	8.50	—	3.10	Brașov	↑	8.18	1.49	—	6.56
6.19	9.31	—	3.53	Prejmer	↑	7.48	1.11	—	6.18
7.11	10.32	—	5.03	Sepși-S.-Georgiu	↑	7.02	12.10	—	5.17
8.31	12.08	—	6.40	Covasna	↑	5.46	10.34	—	3.39
9.08	12.54	—	7.26	Chezdî-Oșorheiu	↑	5.—	9.38	—	2.33

Murăș-Ludoș — Bistrița									
	Tren de povară	Tren mixt	Tren de povară	Tren mixt			Tren mixt	Tren de povară	Tren de povară
4.—	9.10	—	4.20	Murăș-Ludoș	↑	6.46	7.21	—	—
6.48	12.41	—	—	Țaga-Budatelic	↑	4.14	4.50	—	—
9.59	4.55	—	—	Bistrița	↑	—	1.16	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drópta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tipariul tipografiei archidicesane.